

МАТЕМАТИЧКИ ИНСТИТУТ САНУ

Број: 609/4

31 07. 2025. године

На основу члана 35. Закона о САНУ („Сл. гласник РС“, бр. 18/2010), Закона о патентима („Сл. гласник РС“, бр. 99/2011, 113/2017 -др. закон, 95/2018, 66/2019 и 123/2021), Закона о жиговима („Сл. гласник РС“, бр. 6/2020), Закона о правној заштити индустријског дизајна („Сл. гласник РС“, бр. 104/2009, 45/2015 и 44/2018-др. закон), Закона о ауторском и сродним правима („Сл. гласник РС“, бр. 104/2009, 99/2011, 119/2012, 29/2016 - одлука УС РС и 66/2019), Закона о заштити топографија полупроводничких производа („Сл. гласник РС“, бр. 55/2013 и 66/2019), Закона о заштити пословне тајне („Сл. гласник РС“ бр. 53/2021), Закона о иновационој делатности („Сл. Гласник РС“, бр. 129/2021), а у складу са међународним конвенцијама и споразумима чија је потписница Република Србија, и чл. 16. Статута Математичког института САНУ, Управни одбор Математичког института САНУ (у даљем тексту: Институт), на седници одржаној дана 31.07. 2025. године у Београду, доноси

ПРАВИЛНИК О ИНТЕЛЕКТУАЛНОЈ СВОЈИНИ У МАТЕМАТИЧКОМ ИНСТИТУТУ САНУ

І Уводне напомене

Члан 1. Предмет регулисања

Овим Правилником уређују се принципи, правила и поступци у вези са:

- идентификовањем, заштитом и управљањем интелектуалном својином која настаје у оквиру делатности Института;
- одређивањем власништва над интелектуалном својином насталом од стране запослених, ангажованих сарадника или у сарадњи са трећим лицима;
- начином расподеле права и обавеза између аутора и Института;
- поступком покретања заштите, укључујући унутрашње механизме евиденције, процене и одлучивања;
- условима и процедурама комерцијализације интелектуалне својине (продаја, лиценцирање, спиноф);
- обавезама чувања поверљивости информација у вези са заштићеним или потенцијално заштићеним правима;
- спречавањем сукоба интереса и регулисањем поступака решавања спорова у вези са интелектуалном својином;
- евидентирањем, архивирањем и ажурирањем података о интелектуалној својини и припадајућим правима;
- надлежностима и одговорностима органа и појединаца задужених за управљање интелектуалном својином.

Члан 2. Обухват интелектуалне својине

Интелектуална својина, у смислу овог Правилника, обухвата сва нематеријална добра која су плод људског стваралаштва, инвентивности, знања и креативног рада запослених и сарадника Института, а која су погодна за правну заштиту у складу са важећим прописима и међународним уговорима.

Посебно, интелектуална својина обухвата следеће категорије:

1. Проналасци који се могу заштитити патентом или малим патентом, укључујући техничка решења, уређаје, поступке и хемијске формуле;
2. Ауторска дела и сродна права, као што су научни и стручни радови, презентације, публикације, наставни материјали, мултимедијални садржаји, едукативне платформе и остали оригинални изрази;
3. Индустријски дизајн, односно изглед производа или његовог дела који је нов и има индивидуални карактер;
4. Жигови и ознаке географског порекла, као обележја тржишне идентификације добара и услуга која потичу од Института или се користе у сарадњи са трећим лицима;
5. Топографије интегрисаних кола, као оригинална решења просторног распореда елемената у полупроводничким производима;
6. Компјутерски програми, укључујући код, структуру, интерфејс и пратећу документацију, као и рачунарски омогућене иновације (computer-implemented inventions);
7. Базе података, које представљају збирке података уређене на оригиналан начин;
8. Пословне тајне и know-how, односно непатентирани технички подаци, поступци, методе, процеси, формуле и документација који имају привредну вредност и чувају се као поверљиви;
9. Сва остала добра која се могу заштитити у складу са домаћим и међународним правним актима и које имају потенцијалну или стварну комерцијалну вредност.

Интелектуална својина може настати самосталним радом или као резултат сарадње више лица, укључујући пројекте финансиране из јавних извора, интерна истраживања или рад у партнерству са спољним субјектима.

Ова класификација није коначна и може се проширити у складу са развојем науке, технологије и права.

Члан 3. Обавезност

Овај Правилник је обавезујући за све запослене који су у сталном или привременом радном односу са Институтом, без обзира на трајање, врсту уговора или обим радног ангажовања. Обавезе се односе и на сва лица која су ангажована по основу уговора о делу, уговора о сарадњи, уговора о стипендирању или уговора о истраживачком или другом облику ангажовања.

Посебно, Правилник се примењује и на:

- спољне сараднике који учествују у пројектима или истраживачким активностима Института;
- студенте основних, мастер и докторских студија који реализују своје истраживање у оквиру лабораторија, центара или пројеката под покровитељством Института;
- лица која користе ресурсе Института (опрему, инфраструктуру, податке, финансијска средства) у било ком облику;
- сва лица која су приступила подацима, информацијама или решењима који представљају интелектуалну својину у власништву Института.

Обавезност овог Правилника почиње од тренутка почетка ангажовања, а траје најмање две године након његовог окончања, осим ако законом или посебним уговором није предвиђен дужи рок.

Сваки запослени или сарадник дужан је да се упозна са одредбама овог Правилника и да, пре почетка рада на пројекту или истраживању, потпише изјаву о прихватању обавеза које из њега проистичу. Уколико постоји сумња у применљивост или обим примене Правилника, тумачење даје Комисија за иновације Института (у даљем тексту: Комисија).

Одредбе овог Правилника примењују се и на пројекте, истраживачке активности и облике сарадње који су започети пре ступања на снагу овог Правилника, под следећим условима:

1. Потписивање изјаве: Лица ангажована на таквим пројектима дужна су да у року од 30 дана од ступања на снагу Правилника потпишу изјаву о прихватању његових одредби.
2. Допуне уговора: Уговори који регулишу ангажовање на тим пројектима биће, уколико је потребно, допуњени анексом ради усклађивања са одредбама овог Правилника.
3. У случају одбијања: Уколико лице ангажовано на пројекту одбије да прихвати обавезе из Правилника, Институт задржава право да ограничи или обустави приступ ресурсима Института и/или размотри прекид сарадње, у складу са законом и уговором.
4. Заштита стечених права: За права интелектуалне својине која су већ настала пре ступања на снагу овог Правилника, примењују се уговори и прописи који су важили у тренутку њиховог настанка, осим ако стране изричито не договоре другачије.

II Припадност права на интелектуалну својину

Члан 4. Право власништва

Свака интелектуална својина која настане у оквиру ангажовања у Институту, без обзира да ли је створена у радном времену, у просторијама Института или уз коришћење његових ресурса, сматра се резултатом институционалне активности и, као таква, припада Институту, осим ако је уговором или законом другачије предвиђено.

Под појмом ресурса Института подразумевају се:

- финансијска средства Института или пројеката у којима је Институт носилац или партнер,
- научна, техничка и административна подршка,
- истраживачка опрема, лабораторије, инфраструктура и информационе базе,
- време рада запослених,
- подаци, методологије и техничка документација која је развијена у оквиру Института.

Интелектуална својина која настане као резултат пројекта у коме Институт учествује заједно са другим партнерима (домаћим или страним институцијама, привредним друштвима или организацијама), подлеже посебном уговору о расподели права, који се мора закључити пре или током реализације пројекта. Уговор мора садржати одредбе о томе ко има право на заштиту, ко носи трошкове заштите, начин комерцијализације, поделе прихода и права на коришћење резултата, као и сва друга питања од значаја за права интелектуалне својине у конкретном случају.

Уколико се интелектуална својина развија независно од постојећих пројеката, али у оквиру радног ангажовања у Институту и уз употребу ресурса Института, сматра се својином Института.

Изузеци од овог члана могу се признати само уз претходно писмено одобрење директора Института, на основу детаљног образложења и уз позитивно мишљење Комисије за иновације (у даљем тексту: Комисија).

Члан 5. Право на признање ауторства

Сваки појединац (запослени, сарадник или студент) који је дао оригиналан и препознатљив допринос настанку интелектуалне својине, има право да буде признат као аутор или коаутор те својине, у складу са општеприхваћеним научним, техничким и етичким стандардима.

Признање ауторства подразумева:

- Навођење имена аутора у свим интерним и јавним документима, пријавама за заштиту, публикацијама и уговорима који се односе на дотичну интелектуалну својину;
- Право учешћа у расподели прихода од комерцијализације те својине, сразмерно доприносу сваког аутора;
- Право да буде консултован у вези са коришћењем, модификацијом или лиценцирањем резултата у чијем је настанку учествовао;
- Право на заштиту од неовлашћеног приписивања или ускраћивања ауторства (морална права).

Допринос аутора се утврђује на основу конкретних резултата и ангажовања у фази осмишљавања, развоја, имплементације, анализе или примене дела или проналаска. У случају спора око признања ауторства, Комисија утврђује чињенично стање и предлаже решење у складу са правилима научне етике и важећим прописима.

У случају више аутора, редослед навођења имена у пријавама или публикацијама одређује се међусобним договором. Уколико до договора не дође у року од 30 дана од настанка спора, примењује се редослед по обиму доприноса, који утврђује Комисија.

Право на признање ауторства је непреносиво и трајно, и не утиче на власничка права над интелектуалном својином.

Члан 6. Сарадња са другим институцијама

У случају да интелектуална својина настане као резултат заједничке научно-истраживачке, технолошке или развојне активности између Института и једне или више других институција, у складу са чланом 4. став 2. овог Правилника, потписује се уговор о расподели права. Такав уговор мора:

- јасно дефинисати власничку структуру над интелектуалном својином која може настати током сарадње;
- навести критеријуме за процену доприноса сваког од партнера (финансијски удео, људски ресурси, техничка подршка, инфраструктура, подаци);
- прописати начин подношења пријава за заштиту интелектуалне својине, избор представника заступника и носиоца права;
- дефинисати поступак одлучивања о комерцијализацији (продаја, лиценцирање, улагање у спиноф);
- одредити права и обавезе у погледу поверљивости, објављивања резултата и коришћења података;
- утврдити механизме за решавање спорова и питања из надлежности националних или међународних закона.

У недостатку таквог уговора, односно ако права нису регулисана у оквиру финансијских или пројектних уговора (нпр. уговора о гранту), примењиваће се принцип правичне расподеле у складу са реалним доприносом сваке стране, уз посредовање и тумачење од стране Комисије.

Институт ће водити евиденцију свих уговора о сарадњи који потенцијално производе интелектуалну својину и пратити реализацију свих обавеза које из тога произилазе.

III Заштита интелектуалне својине

Члан 7. Поступак иницијативе

Сваки запослени, сарадник или студент који сматра да је створио резултат који има потенцијал да буде заштићен као интелектуална својина, има обавезу да о томе званично обавести Институт. Поступак почиње подношењем писане иницијативе, и то попуњавањем Обрасца 1 (који чини Прилог овог Правилника) – Предлог за заштиту интелектуалне својине.

Образац мора бити потпуно и прецизно попуњен, а мора садржати најмање следеће елементе:

- Назив резултата: јасан и недвосмислен назив предлога;
- Опис иновације: технички, научни или стручни опис резултата, укључујући функционалност, намену и применљивост;
- Аутори и сарадници: имена свих лица која су допринела настанку резултата, са кратким описом њиховог доприноса;
- Финансијски и технички ресурси: информације о пројектима, изворима финансирања, лабораторијама, опреми и подацима који су коришћени;
- Ниво новине: навођење да ли је резултат већ објављен, приказан на конференцији, послат у часопис или доступан на интернету (са наведеним датумом);

- Предложени вид заштите: проналазак (патент), ауторско дело, жиг, индустријски дизајн, пословна тајна итд.

Подношењем иницијативе, аутор преузима обавезу да до окончања поступка заштите не дели, не објављује и не уступа податке трећим лицима без претходне сагласности Института. У супротном ће бити примењене одредбе чланова 81, 82. и 83. Правилника о раду Института, односно уговора о ангажовању у коме је створен резултат за који се подноси иницијатива.

Свака иницијатива се евидентира у архиви Института. Аутори ће добити повратну информацију са ставом Комисије о даљем току поступка у року од 30 радних дана од подношења.

Уколико је иницијатива непотпуна или неодговарајућа, повратна информација садржаће и упутства за допуну. Подносиоци пријаве имају право да уваже коментаре, унапреде пријаву и предају ажурирани Образац 1 - Предлог о заштити интелектуалне својине на разматрање, чиме се процедура заштите интелектуалне својине започиње изнова.

Уколико Комисија да прелиминарно мишљење да се иницијатива не може заштитити, пријава се одбацује. Подносиоци пријаве у овом случају имају право жалбе у року од 7 дана од дана достављања прелиминарног мишљења, на основу које директор Института именује Комисију за жалбе на лични захтев подносилаца пријаве, у року од 15 дана од дана приспећа жалбе. У раду Комисије за жалбе, не могу учествовати лица која су учествовала у поступку одбацивања иницијативе. Комисија за жалбе преузима улогу Комисије у наставку поступка иницијативе. Комисија за жалбе даје мишљење о могућности заштите интелектуалне својине за коју је поднета иницијатива у року од 30 радних дана од именовања. Уколико и Комисија за жалбе да мишљење да се иницијатива не може заштитити, пријава се одбацује и поступак иницијативе се прекида.

Уколико Комисија, односно Комисија за жалбе, да мишљење да се иницијатива може заштитити, аутори достављају на разматрање Комисији, односно Комисији за жалбе, Образац 2 - Изјаву о иновативности, који чини Прилог овог Правилника.

Након одржане седнице, Комисија, односно Комисија за жалбе, доноси мишљење у року од 30 дана. Мишљење обухвата процену трошкова у вези са заштитом интелектуалне својине и доставља се директору Института и архиву Института.

Директор Института у року од 15 дана од дана достављања мишљења Комисије, односно Комисије за жалбе, доноси Одлуку о покретању поступка заштите интелектуалне својине. Решење улази у архиву Института и доставља се заинтересованим странама.

Члан 8. Комисија за иновације

У циљу стручне процене потенцијала интелектуалне својине и доношења препорука у вези са њеном заштитом, Институт формира сталну Комисију за иновације (у даљем тексту: Комисија). Комисија делује као саветодавно и стручнопроцесно тело и има следеће надлежности:

- Анализира сваку поднету иницијативу за заштиту интелектуалне својине;
- Оцењује новину, примењивост и тржишни потенцијал предложене иновације;
- Верификује допринос предложених аутора и сарадника;
- Даје стручно мишљење о избору адекватног облика правне заштите;
- Предлаже приоритет у заштити уколико је више иницијатива поднето у кратком року;
- Упућује препоруку директору Института о даљем поступању: покретање поступка заштите, одлагање, додатно испитивање или одбацивање иницијативе.

Састав Комисије:

Комисија се формира за период од три године и састоји се од три члана. Комисију именује и опозива Управни одбор Института. Управни одбор Института именује председника Комисије који председава радом Комисије.

У раду Комисије не могу учествовати чланови Комисије који су чланови тима који је створио резултат за који се подноси иницијатива, или су, у складу са Чланом 20, овог Правилника, у било каквом сукобу интереса који би могао утицати на објективност одлучивања. Уколико је због тога

број чланова Комисије који учествују у раду мањи од три, Управни одбор именује привремене замене чланова који због свог ауторства не учествују у раду Комисије.

Рад Комисије:

- Комисија се састаје по потреби, најкасније у року од 15 радних дана од пријема иницијативе;
- Своје одлуке доноси већином гласова;
- О свакој седници води се записник који се доставља у архиву Института;
- Чланови Комисије морају потписати изјаву о непостојању сукоба интереса и обавезу чувања поверљивости података до којих су дошли током рада у Комисији.

Комисија за иновације има следећа овлашћења и задатке:

1. Доношење Мишљења о покретању иницијативе за заштиту интелектуалне својине ("Мишљење Комисије")
2. Именовање лиценцираног медијатора у случају потребе и друге активности током медијације.

Члан 9. Поступак заштите

Након што Комисија упуту позитивну препоруку, а директор Института донесе одлуку о покретању поступка заштите, Институт спроводи активности потребне за формално правну заштиту интелектуалне својине.

Поступак заштите укључује следеће кораке:

1. Именовање координатора поступка – Комисија именује лице задужено за координацију поступка.
2. Припрема документације – Аутори, у сарадњи са Комисијом, достављају техничку, научну и административну документацију неопходну за пријаву.
3. Ангажовање стручњака – Уколико се утврди да је пријава сложена или се подноси у иностранству, Институт ангажује патентног или другог одговарајућег заступника или стручног саветника.
4. Подношење пријаве – Комисија подноси пријаву надлежном националном или међународном заводу за интелектуалну својину, у складу са правном формом заштите (патент, ауторско право, жиг, индустријски дизајн и др.).
5. Плаћање такси и вођење поступка – Институт сноси трошкове службених такси, ангажовања заступника, стручних саветника и пратећих трошкова, осим ако је другачије договорено уговором или пројектом.
6. Евидентирање статуса – Све активности и рокови у поступку заштите евидентирају се у архиву Института.
7. Извештавање аутора – Аутори се редовно обавештавају о напретку поступка и евентуалним потребним допунама или одлукама надлежних органа.
8. Правна заштита у више земаља – Уколико се утврди да резултат има тржишни потенцијал ван Републике Србије, покреће се поступак међународне заштите (РСТ, ЕРО, WIPO или директне пријаве).
9. Чување поверљивости – Током читавог поступка, сви учесници су дужни да чувају поверљивост докумената и садржаја.

Институт задржава право да, на основу мишљења Комисије или економске анализе, одлучи да не покрене поступак заштите, у ком случају ће ауторима доставити писмено образложење.

Уколико Комисија за иновације одлучи да не постоји интерес Института за заштиту интелектуалне својине, омогућиће се ауторима иновације да о свом трошку или трошку пројекта заштите своје иновације код надлежних институција. У том случају, Институт доноси Одлуку да се одриче права власништва интелектуалне својине.

IV Комерцијализација интелектуалне својине

Члан 10. Модалитети

Комерцијализација интелектуалне својине подразумева сваки начин валоризације и употребе заштићених или незаштићених резултата истраживања ради стицања финансијске, друштвене или научне користи. Институт има право да, самостално или у сарадњи са ауторима, спроводи следеће модалитете комерцијализације:

1. Продаја права

Потпуни или делимични пренос права интелектуалне својине на треће лице, уз накнаду. Уговором о продаји се дефинишу предмет продаје, обим и трајање права, финансијски услови и евентуалне обавезе повратног извештавања.

2. Давање лиценце

Институт може закључити уговоре о лиценцирању права интелектуалне својине. Лиценце могу бити:

- Искључиве – право искључиво једног корисника;
- Неискључиве – више корисника може добити лиценцу;
- Преносиве – могу се додељивати даље;
- Територијално и временски ограничене. Лиценце садрже одредбе о висини накнаде (једнократне, периодичне, процентуалне од прихода), обавезама корисника и праву на раскид.

3. Пренос коришћења

Уговара се привремени или делимични пренос права на коришћење, адаптацију или унапређење без преноса власништва, нпр. кроз франшизу или уговарање услуга.

4. Спиноф компанија

Уколико резултат истраживања има тржишни потенцијал, може се основати ново привредно друштво у власништву Института и/или аутора. Уговором се уређују: оснивачки капитал, улоге, управљање, подела добити и статус интелектуалне својине у том правном лицу.

5. Уговорна истраживања и развој

Резултати се могу комерцијализовати кроз уговоре са трећим лицима ради даљег истраживања, тестирања, развој пилот-решења или примене. Уговори садрже клаузуле о ИС, накнадама и извештавању.

6. Јавно уступање под условима

У случајевима када је сврха резултата друштвена добробит, Установа може објавити резултате уз услове (нпр. Creative Commons лиценце, open source модели), водећи рачуна о очувању моралних и етичких права аутора.

7. Инкубација и убрзање иновација

Институт може подржати иновативне пројекте кроз унутрашње програме подршке (обезбеђење простора, менторство, приступ мрежама, административна логистика) у циљу припреме за комерцијализацију.

8. Јавно-приватна партнерства (ЈПП)

Комерцијализација може бити реализована кроз дугорочну сарадњу са привредом уз улагање обе стране и заједничко коришћење добити, одговорности и ризика.

Опште одредбе:

- Сваки модалитет мора бити претходно одобрен од стране Комисије и правне службе Института.
- Обавезно је сачињавање писаног уговора у ком се уређују сва имовинска и неимовинска права.

- Приходи се евидентирају и обрачунавају према принципима транспарентности и у складу са чланом 17. овог Правилника.
- Уговори морају садржати клаузуле о заштити поверљивости, могућности контроле, и праву Института да раскине уговор у случају злоупотребе интелектуалне својине.

Члан 11. Покретање поступка оснивања спиноф компаније

Запослени који жели да оснује спиноф компанију мора да поднесе Образац 3 – Предлог за оснивање спиноф компаније у прилогу овог Правилника.

Одлуку о одобравању оснивања спиноф компаније доноси Управни одбор Института, уз прибављено позитивно мишљење Комисије и директора Института.

Члан 12. Аутономија и одговорност

Пословање спиноф компаније уређује се у складу са законом и одлуком о оснивању компаније коју доноси Управни одбор Института.

Члан 13. Модели комерцијализације – Стандардни модел

Стандардни модел комерцијализације укључује:

- оснивање спиноф компаније на бази технологије на основу интелектуалне својине на коју полаже право Институт,
- Институт не полаже право на интелектуалну својину насталу унутар спинофа након његовог оснивања,
- у прве три године од регистрације код АПР, спиноф је ослобођен плаћања накнаде Институту,
- од четврте године обавезна је накнада од 2% прихода од продаје производа/услуга базираних на датој технологији,
- накнада се плаћа пет година, једном годишње.

Члан 14. Накнада за интелектуалну својину

Институт може пренети власништво над интелектуалном својином на спиноф компанију. У том случају, уз редовну накнаду од 2%, плаћа се и накнада која обухвата:

- 1% за Институт (фиксни део),
- 1% за ауторе (расподела у складу са учешћем у ауторству).

Ако су аутори уједно и сувласници спинофа, одричу се тог процента. За свако добро које представља интелектуалну својину се рачуна засебна накнада.

Члан 15. Специјални модел комерцијализације

У ванредним случајевима — значајне иновације, специфични пословни модели, коришћење опреме и лабораторија, међународно лиценцирање — могуће је применити Специјални модел чије услове дефинише Управни одбор Института на основу поднетог захтева запосленог који жели да оснује спиноф компанију.

Члан 16. Афилијација и промоција

Спиноф компанија може уз претходно одобрење директора Института:

- текстуално навести афилијацију са Институтом,
- користити логотип Института у маркетиншке сврхе, у складу са посебним правилима.

Члан 17. Расподела прихода

Нето приход који се оствари комерцијализацијом интелектуалне својине, укључујући, али не ограничавајући се на: лиценце, продају права, приходе од спиноф компанија или било који други облик валоризације, расподељује се између аутора и Института на следећи начин:

1. Основна подела: Нето приход се дели у односу 50% у корист аутора (или више њих пропорционално доприносу) и 50% у корист Института.
2. Детаљна структура: Уговором о комерцијализацији могу се дефинисати различите фазе исплате, као што су:
 - Једнократне накнаде (signing bonus);
 - Редовне лицендне накнаде (royalties);
 - Приходи од удео у добити (equity);
 - Исплате у виду бонуса након уласка у тржиште.
3. Аутори: У случају постојања више аутора, удео који припада ауторима расподељује се према обиму доприноса. Уколико аутори не постигну договор, процену доприноса врши Комисија на основу евиденције и документације.
4. Институт: Део прихода који припада Институту представља сопствени приход Института и користи се у складу са важећим Правилником за ту намену.
5. Извештавање: Институт је дужан да на захтев аутора, а највише једном годишње достави ауторима финансијски извештај о приходу и расподели у вези са комерцијализованом интелектуалном својином.
6. Посебни случајеви:
 - Уколико је заштита или комерцијализација финансирана из екстерних извора (нпр. пројекти, донатори), део прихода може бити резервисан у складу са правилима финансијера.
 - Уколико је интелектуална својина настала у сарадњи са спољашњим сарадницима, који су Институту предложили пројекат, тада се власништво над интелектуалном својином дели између Института и институције у којој ради спољашњи сарадник према Уговору између институција потписаним у складу са чланом 6. овог Правилника. Нето приход од комерцијализације и експлоатације интелектуалне својине који припада Институту дели се у складу са Уговором о комерцијализацији. Изузетак су такође случајеви када се направи посебан Уговор са другом институцијом.
7. Порези и обавезе: Све исплате ауторима подлежу опорезивању у складу са важећим прописима и регулишу се уговарањем са правном службом Института.
8. Контрола и транспарентност: Расподела прихода се врши на основу званичне евиденције и извештаја, који су доступни на увид свим странама, уз поштовање поверљивости.
9. Решавање спорова: Уколико постоји спор у погледу расподеле, исти се решава најпре медијацијом пред Комисијом за иновације, а уколико се не постигне договор – арбитражом или судским путем, у складу са надлежношћу.

Члан 18. Контрола и праћење примене

Целокупна примена овог Правилника подлеже сталном праћењу и контроли, у циљу осигурања транспарентности, поштовања закона и унапређења система заштите и управљања интелектуалном својином у Институту.

1. Надлежност за контролу: За контролу примене овог Правилника надлежно је руководство Института, које делује у сарадњи са правном службом.
2. Годишњи извештаји: Уколико је у току календарске године покренут неки поступак заштите интелектуалне својине, или је остварен приход од комерцијализације, Комисија је

обавезна да до 31. јануара наредне године Управном одбору Института поднесе Извештај о спровођењу Правилника, који за годину за коју се подноси Извештај садржи:

- број поднетих иницијатива за заштиту,
 - број поднетих пријава заштите,
 - број склоплених уговора о комерцијализацији,
 - приходе од интелектуалне својине,
 - евиденцију о расподели прихода,
 - идентификоване проблеме и предлоге за унапређење.
3. Редовна ревизија: По потреби, врши се ревизија постојећих процедура, уговора, интерних образаца и праксе примене Правилника.
4. Обавеза извештавања: Све организационе јединице Института обавезне су да Комисији достављају тражене податке, сарађују у поступцима анализе и контроле, као и да пријаве све случајеве могућег кршења права интелектуалне својине.
5. Непοштовање одредаба: Уколико се утврди да је дошло до пропуста у примени Правилника, директор Института може покренути дисциплински поступак или друге мере у складу са законом и општим актима.

V Поверљивост и етика

Члан 19. Поверљивост и заштита информација

Свака страна која је укључена у процес стварања, заштите, коришћења и комерцијализације интелектуалне својине у оквиру Института обавезна је да чува поверљивост свих информација које настану у том процесу и које нису јавно доступне.

1. Обавеза чувања поверљивости: Запослени, сарадници, студенти и сви остали који имају приступ повезаним информацијама у обавези су да не откривају, не преносе и не злоупотребљавају поверљиве податке, укључујући нацрте изума, резултате тестирања, пословне планове, финансијске пројекције и преговоре са трећим лицима.
2. Споразуми о поверљивости (NDA): Пре укључивања у пројекат који може резултирати интелектуалном својином, потписује се писани Споразум о поверљивости између ангажоване особе и Института.
3. Обим поверљивих информација: Обухвата све информације у писаној, усменој, електронској или било којој другој форми које нису јавног карактера, а које имају економски, истраживачки или иновативни значај.
4. Трајање обавезе: Обавеза чувања поверљивости остаје на снази и након престанка радног односа или сарадње, у трајању од најмање пет година, осим ако уговором није другачије регулисано.
5. Повреда поверљивости: Повреда поверљивости представља тежу повреду радне обавезе или уговорне обавезе и може повлачити дисциплинску, материјалну и кривичну одговорност.
6. Мере заштите: Институт је дужан да предузме све разумне техничке, организационе и правне мере ради заштите поверљивих информација (енкрипција, ограничени приступ, контролисани приступ докумената, ИТ заштита итд.).

Члан 20. Етички принципи у управљању интелектуалном својином

Управљање интелектуалном својином у Институту заснива се на принципима академског интегритета, поштовања ауторства, равноправности, транспарентности и друштвене одговорности.

1. Академски интегритет: Забрањено је свако прикривање доприноса других аутора, присвајање туђих резултата, манипулација подацима ради заштите или комерцијализације, као и прикривање сукоба интереса.

2. **Равноправност:** Сви истраживачи, без обзира на звање, позицију или статус (запослени, студент, сарадник), имају право на признавање доприноса у складу са својим учешћем у креирању интелектуалне својине.
3. **Транспарентност у доношењу одлука:** Одлуке у вези са признавањем ауторства, комерцијализацијом, расподелом прихода и ангажовањем партнера морају бити донете уз пуно учешће свих релевантних страна и уз јасну документацију.
4. **Сукоб интереса:**
 - Лица која учествују у процесу процене или одлучивања не смеју имати лични, финансијски или други интерес који би могао утицати на објективност. Сукоб интереса мора бити пријављен и регулисан пре учешћа у доношењу одлуке.
 - У раду Комисије за оцену проналазак не може учествовати лице које је створило тај проналазак (проналазач).
 - Свако лице које је обухваћено овим Правилником је дужно да у случају постојања сумње о сукобу интереса без одлагања обавести директора Института о истом. Директор ће у складу са својим овлашћењима и општим актима Института предузети одговарајуће радње.
5. **Друштвена одговорност:** Приликом комерцијализације и избора партнера, мора се водити рачуна да резултати не буду употребљени на начин који угрожава људска права, животну средину, безбедност или научну етику.
6. **Санкције за неетичко поступање:** Кршење етичких начела може довести до уклањања из процеса, губитка права на приходе, дисциплинских мера, па и јавне опомене у научној заједници.

VI Спорови

Члан 21. Решавање спорова у вези са интелектуалном својином

Сви спорови који настану у вези са ауторством, уделом у правима, приходима од комерцијализације, коришћењем резултата истраживања, повредом поверљивости или неетичким поступањем у вези са интелектуалном својином, решавају се према следећим принципима:

1. **Примарна надлежност Комисије:** Комисија је прва инстанца за разматрање и посредовање у свим унутрашњим споровима. Свака страна има право да Комисији поднесе писмени приговор са објашњењем и релевантним доказима.
2. **Поступак пред Комисијом:**
 - Комисија спроводи поступак у року од 30 дана од пријема приговора,
 - Укључује саслушање свих страна, увид у документацију и могуће консултације са стручњацима,
 - Доноси образложено мишљење и предлог решења који се доставља директору Института и странама у поступку.
3. **Одлука директора Института:** Директор, након увида у мишљење Комисије, доноси коначну унутрашњу одлуку у року од 30 дана, која је обавезујућа у оквиру Института.
4. **Мирно решавање спорова:** Стране се подстичу да пре покретања спољних поступака покушају посредовање и мирно решење у оквиру Института. Комисија може предложити медијатора.
5. **Арбитража и судски поступак:** Уколико спор не буде решен интерним путем, свака страна има право да покрене поступак пред надлежним судом или арбитражом у складу са законом.
6. **Чување поверљивости током спора:** Током читавог поступка решавања спора, све стране су дужне да чувају поверљивост података и информација у складу са чланом 19. овог Правилника.

7. Заштита интереса студената и истраживача: У случају када је једна од страна студент, млађи истраживач или ангажовани сарадник, Комисија је дужна да осигура правичност и заштиту од евентуалног притиска од стране надређених или институционалне хијерархије.
8. Евиденција спорова: Сви спорови, поступци и исходи воде се у архиви Института и периодично се анализирају ради побољшања интерних механизма и спречавања будућих конфликта.

VI Евиденција

Члан 22. Евиденција интелектуалне својине

Институт води ажурну евиденцију свих облика интелектуалне својине који су настали у оквиру њене делатности или у сарадњи са трећим лицима, као и свих активности у вези са њиховом заштитом, комерцијализацијом и преносом.

1. Комисија: Задужена је за оснивање, одржавање и управљање базом података о интелектуалној својини. База се води у електронском и, по потреби, папирном облику. База се чува у секретаријату Института.
2. Садржај евиденције:
 - назив дела, изума или другог облика интелектуалне својине,
 - датум настанка и аутори/ствараоци,
 - кратак опис или реферат,
 - правни статус (нпр. поднета пријава, регистровано право, истекла заштита),
 - број и датум поднете пријаве и регистрације (у Патентном заводу, ауторска агенција и др.),
 - информације о споразумима, лиценцама, уговорима о комерцијализацији,
 - информације о приходима и расподела,
 - интерне одлуке, извештаји и други релевантни документи.
3. Ажурирање и одговорност: База се ажурира најмање једном месечно у случају добијања нових података. Запослени су дужни да у року од 15 дана од настанка сваког новог релевантног податка исти пријаве Комисији ради уписа у евиденцију.
4. Приступ и коришћење: Приступ бази имају овлашћена лица (руководиоци пројеката, административна и финансијска служба, Комисија). За остале запослене се омогућава ограничени увид у складу са нивоом ауторизације и поверљивости.
5. Извештаји и аналитика: Комисија је обавезна да из базе извучи извештаје који се достављају Управном одбору Института, директору Института и надлежним телима ради планирања, праћења трендова и унапређења политика.
6. Интеграција са другим системима: По могућству, база се интегрише са интерним истраживачким системима, кадровском евиденцијом и финансијским софтвером ради аутоматизације уноса и контроле.
7. Заштита података: База података је заштићена у складу са стандардима информационе безбедности, уз примену мера као што су ограничени приступ, енкрипција, аутентификација корисника и прављење резервних копија.

VII Завршне одредбе

Члан 23. Ступање на снагу и примена

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана усвајања од стране Управног одбора Института и примењује се од тог дана на све постојеће и будуће облике интелектуалне својине настале у оквиру делатности Института.

1. Примена: Све јединице и појединци унутар Института дужни су да поступају у складу са овим Правилником од дана његовог ступања на снагу.

2. Усклађивање: Сви постојећи уговори, иницијативе и поступци у вези са интелектуалном својином који су били у току пре усвајања овог Правилника морају се ускладити са његовим одредбама у року од 6 месеци.
3. Прелазне мере: У циљу пуне примене овог Правилника, директор Института може донети одговарајућа акта, моделе уговора, обрасце, приручнике и друга пратећа документа.

Члан 24. Тумачење, измене и информисање

1. Тумачење: За тумачење одредаба овог надлежан је Управни одбор Института.
2. Измене и допуне: Правилник може бити измењен и допуњен у складу са истом процедуром којом је и усвојен.
3. Информисање: Сви запослени, сарадници и студенти се обавештавају о постојању и садржају Правилника:
 - приликом заснивања радног односа, или другог облика ангажовања које може довести до стварања интелектуалне својине,
 - путем Интернет презентације Института,
 - кроз приручнике, едукативне материјале и обуке.

Председник Управног одбора

академик Теодор Атанацковић

ПРИЛОЗИ

Образац 1 — Предлог за заштиту интелектуалне својине

Назив пројекта/технологије:

Аутор(и):

Институционална јединица (сектор/одељење):

Датум подношења:

1. **Опис резултата/технологије/дела**
(Наведите кратак, али јасан опис резултата истраживања који може бити предмет заштите – максимум 500 речи)
2. **Облик интелектуалне својине** (означити једно или више; за избор опције консултовати релеванте законе и подзаконске документе):
 - ☐ Патент
 - ☐ Ауторско дело
 - ☐ Корисни модел
 - ☐ Жиг
 - ☐ Пословна тајна
 - ☐ Дизајн
 - ☐ Остало: _____
3. **Инвентивност и новина**
(Објаснити у чему се састоји новина решења у односу на постојећа)
4. **Постојећа и планирана заштита**
(Да ли је нешто већ пријављено или заштићено? Да ли постоје публикације?)
5. **Учесници и проценат доприноса**
(Наведите све коауторе и њихов процењени допринос у %)
6. **Потенцијал за комерцијализацију / примена у пракси**
(Наведите потенцијалне привредне или друштвене кориснике и примену)
7. **Потребе за додатном заштитом/развојем**
(Шта је потребно за подношење пријаве — прототип, истраживање тржишта, итд.)
8. **Предлог даљих корака од стране Института** (означити):
 - ☐ Припрема патентне пријаве
 - ☐ Пријава ауторског дела
 - ☐ Анализа тржишта и потенцијалних партнера
 - ☐ Другачије: _____

Датум: _____
Потпис подносиоца: _____

Образац 2 — Изјава о иновативности

Назив резултата/технологије:

Аутор(и):

Институционална јединица:

Датум подношења:

1. **Опис решења**

(Укратко описати иновацију и њену основну намену)

2. **Ниво технолошке спремности (TRL) (означити):**

- ☐ TRL 1 — Основна начела посматрана
- ☐ TRL 2 — Концепт формулисан
- ☐ TRL 3 — Доказ концепта у лабораторији
- ☐ TRL 4 — Прототип у лабораторији
- ☐ TRL 5 — Верификовани прототип у релевантном окружењу
- ☐ TRL 6 — Демонстрација у реалном окружењу
- ☐ TRL 7 — Системски прототип у оперативном окружењу
- ☐ TRL 8 — Систем комплетан и квалификован
- ☐ TRL 9 — Стварна примена у реалним условима

3. **Кључне иновативне карактеристике**

(Шта решење чини иновативним у односу на постојећа?)

4. **Да ли је решење ново у светском оквиру?**

- ☐ Да
- ☐ Делимично
- ☐ Не

(Образложити ако је потребно):

5. **Примена и друштвена/привредна вредност**

(Које је очекивано тржиште, циљна група или друштвени утицај?)

6. **Подаци о евентуалним публикацијама, претходним пријавама или јавним наступима**

Изјављујем да су горе наведени подаци тачни и да иновација испуњава услове иновативности у складу са стандардима Института.

Потписи аутора:

- 1.
- 2.
- 3.

(додати по потреби)

Датум: _____

Потпис подносиоца: _____

Образац 3 — Предлог за оснивање спиноф компаније

Назив предлога/технологије:

Име подносиоца (и кооснивача ако их има):

Институционална јединица:

Датум подношења:

1. **Опис решења и технолошке основе спинофа**
(Кратак опис технологије и на којој је фази развоја — TRL ниво)
2. **Пословни модел**
(Како ће се генерисати приходи? Ко је циљна група? Планирани производ/услуга?)
3. **Преглед тржишта и конкуренције**
(Које је тржиште? Да ли постоје слична решења? Предности?)
4. **Планирана власничка структура компаније**
(Имена и проценти учешћа оснивача, укључујући и запослене Института ако их има)
5. **Финансирање и ресурси**
(Да ли постоје извори финансирања? Инвеститори? Коришћење опреме Института?)
6. **Улога Института у даљем развоју (ако постоји):**
 - ☐ Коришћење лабораторије/опреме
 - ☐ Консултације са истраживачима
 - ☐ Друга подршка: _____
7. **Изјава подносиоца**
 - ☐ Потврђујем да је поднети предлог у складу са Правилником о интелектуалној својини.
 - ☐ Сагласан/на сам да Института задржи сва права на заштићену технологију док се не потпише одговарајући уговор о преносу права.

Датум: _____

Потпис подносиоца: _____

Председник Управног одбора

академик Теодор Атанацковић